

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 írtal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és irtókküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ czimzandók.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

„Kis hirdetések”-ben minden szó 2 kr., egyleti tagoknak 1 kr, lakcimmal minden közlés után még 30 kr.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Bárá Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Havi emlékeztető: november. — A nagyban termelendő gyümölcsfajokról. Ritter Gusztáv. — Kísérlet tételek a kolozs-monostori gazd. tanintézetnél az 1885-ik évben. — Háromszékmezei állattenyésztési szabályrendelet. — Trágyakezelés a mezőn. — Mitől vakul a ló. — A favágás ideje. — A megtört borokról. — A paláczkok tisztítása. — Eke- és szántás-verseny Csik-Szeredában. — Adók könyve. — Naptári irodalom. — A kolozs-monostori intézet szüretje. — Piaczi árak — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

November.

Ház és udvar. Ki bármi oknál fogva épületeit rendbe nem hozta, iparkodjék az elmulasztottakat helyre hozni. Ki épületeinek kijavítását maga idejében, mikor még kevesebb karral és költséggel teheti, elmulasztja: előbb-utóbb nagy kárát vallja.

Kazal-, asztal- és boglyatető, ha szükségesnek mutatkozik, ismétellen kijavítandók; e csekélység elmulasztása miatt takarmányunk nemcsak mennyiségileg apad, de minőség tekintetében is sokat romlik s télen át állataink egészségét rontja.

A gabona elcséplését, ha még be nem végeztetett volna: egész erővel kell folytatni és befejezni. A raktárba helyezett gabonakészleteket megforgatjuk és a szükséges rostálásokat teljesítjük.

A répa felszedetvén, kazalba rakva beföldeltek, nehogy a beállható fagy miatt szenvedjen.

Minden gazda tűzifa-szükségletét most szerzi be; ki elmulasztja, kénytelen később — egy és más vidéken — szalmáját eltüzélni.

Szántó föld. Ha az idő engedi, az őszi vetést folytatjuk és bevégezzük; vetés végeztével őszi ugarszántással iparkodunk, különben a jó gazda-nevet meg nem érdemeljük.

Fagyok beálltával megkezdjük a trágyahordást; a kihordott trágyát nem rakjuk kupaczkba, hanem a szekérről lehányva, rögtön egyenletesen elterítjük.

Rétek és kaszálók száraz időben legeltethetők, esős időben minden állatot távollartsunk, nehogy a gypet az állatok taposása rontsa. A réteket védő árkok kijavítandók, új árkok ásandók; ennek lehangyolása okozza, hogy a járó-kelő utasok olykor ré-

jeinkre csapnak s a számtalan keréknyom majd kaszáláskor juttatja a réttulatdonos eszébe, mit mulasztott el annak idején. **Állattenyésztés.** Az istállóban összegyűlt ganéjt trágyadombra hordva simára szét kell teregetni.

A lovak vakarása és kefézése főgondjaink egyikét képezze.

Az istállók szellőztetését el ne mulasszuk; a ménésbeli lovak naponta néhány órai megsétáltatása az egészség fenntartásának fő kelléke.

A csikók és vemhes kanczák tápláló élelmezésben részesülnek A jászalokból sohase hiányozzék a kőso. A tejelő marhák élelmezésére különös gondunk legyen; a növendék állatok is csak tápláló élelmezés mellett fejlődhetnek jól. A bivalok, meleg istállóban, gyengébb takarmány mellett is jól érzik magukat.

A sertések még mindig találják enivalót, de a hasas állatok már nem élnek meg szabadon a nélkül, hogy ki ne legyenek téve az elvetéles veszélyének. Ha nincs száraz fekhely és a legzordonabb időben is néhány órát szabadban nem jártatjuk; a sertés egészséges nem lehet. A makkon lévő sertésektől meg ne vonjuk a sőt. Ha csak tehetjük, a hasas koczának ocsút ne adjunk, mert az abban levő gyomok magvai és az anyarozs elvetélést okozhatnak.

A durvább gyapjuval bíró juh még szabadban csatongol és csak zuzmorás időben kihajtás előtt kaphat kevés takarmányt, nehogy üres gyomorral hagyja el fekhelyét.

Hizlalás végett bekötött mustra ökorre és más hizó állatokra különös gondot fordítunk. A bőr tisztántartása, etetés és itatásnál követett rend és pontosság, továbbá naponta nyújtott sóadag — mely legelőszérűben a jászolba helyeztetik el — az eredményes hizlalásnak nélkülözhetlen kelléke; természetesen csak úgy, ha elegendő jó takarmánnyal párosul.

A szárnyas házi állatok már szemet kérnek; meleg ólak hiányában a tojás megszűnik.

Szölő. Mihelyt a szüret elmúlt, metszeni kell; a karikás mivélésnél a kitermett karikát, csotorkákat és fölös vesszőt levágjuk, még pedig nem kaczorral, hanem ahhoz való czélszerű ollóval; meghagyunk a karika vállán levő 2—4 maglából kettőt-hármat és az esetleg a csapon májusban meghagyott két vesszőt.

A Guyot rendszernél hasonló módon járunk el.

A csapos mivélésnél legjobb a metszést tavaszra hagyni, mert a kurtára vágott csapokat nem lehet elfedni.

Ezeket végezvén, rögtön a fedéshez látunk és szemmel tartjuk, hogy a lusta napszámos ne törje és pattintsa el a tökéket, hanem óvatosan fektesse a hegynek és teljesen felhuzza földdel a tövet.

A mennyiben szürelkor megraboltad szőlő földjét, igyekezzél azt visszapótolni trágyával.

Pincze. A pinczében minden héten pontosan töltögetünk; a vörösbort lefejtjük és kisajtoljuk, a tavalyi borokat lehuzzuk nagy vigyázzal és a tisztaságot mindig és mindenben szem előtt tartjuk, mert ez a legjobb pinczemester!

Gyümölcsös. Az őszi ültetést szép napfényes lanya időben be kell végezni. A tavaszi ültetéshez a gödrök ásása folytatottak. A gyümölcsfák töve körül a föld felásandó. A mult hóban említett Neustria brumata hernyó elleni védelmet folytatni kell. A gyümölcsfák trágyázását folytathatjuk. Ha a fákat a nyulak ellen még nem kötöttük volna be, most végeztessük el. A fák koronái ritkítását és ujtását még mindig végezhetjük és pedig célszerűbben, mint tavasszal, mikor nagyobb ágak csonkítása csak a vízajtások számát szaporítja. A barack-redélyfákat fenyőág- és gyékényekkel be kell fedni.

Faiskola. A megrendelt fák kiásandók, csomagolandók és elküldendők. Alanyokra szemzett barackok rügyei, a hideg ellen finom szalmával bekötendők. Ugyiszintén minden fiatal ótított barackesemete is. Ha a fiatal őszi barackesemek meg nem értek volna, le kell őket levelezni, így fájok hamarabb megéri. Leltár és árjegyzék készítésnek most az ideje. A gyümölcsmag vetésének is alkalmas ideje van.

Konyhakert. A mult hónapban említett munkákat, névszerint: földforgatást, trágyázást, veteményezést, elrakást stb. megfelelő időjárás mellett még végezteni lehet. A földre elrakott vetemények a rothadástól óvandók. Spenót, téli saláta és szamóca, falevelekkel gyengén betakarandó. Spárgatelepnél a földforgatását és trágyázását jó mélyen megkezdhetjük. Rosz időben és esténként gyékényfórást, jegytábla- és karókészítést, festést és irást végezhetünk. Melegágy-keretek, ablakok, kerti eszközök és szerzőszámjavításnak és beszerzésnek most az ideje.

Diszkert. A megüritt virágágyások felásandók és szükség szerint javítandók. Jácint, Tulipán, Narciss, Sáfrány, Ranunculus, stb. hagymáival, ezelőtt egy hónappal beültetett ágyások, falevelekkel betakarandók. Nagy hideg ellen a kényesebb fák és eszerek u. m. Cercis Siliquastrum, Citisus purpureus, Calycanthus, Spartium juncium, Paonia arborea, Cydonia japonica, Weigelia Paulownia stb szalmával bekötendők és ha még eddig el nem fedettek, most okvetlenül meg kell tenni. Virágházak kezelésére a diszkertésznek kiváló gondja legyen, főleg a virágok tisztán tartására nagyon ügyeljen. A téli őltásokhoz szükséges alanyok beszerzéséről most kell gondoskodni.

Méhészet. Ha az idő még kedvez, méheink betelelésével nem sietünk. Minél tovább maradnak szabadban s minél többször repülhetik ki magukat és frissülhetnek fel alkalmas szép időben, annál jobban tele'nek. Ilyenkor maguk is örizkedvén a hidegtől, kirepülés alkalmával nem sok vesz el belőlük, különben is csak déltájt, alkalmas időben kell őket kiereszteni. Mihelyt azonban egy-két fagyos éjszaka állott be, siessünk méheinkkel a téli helyre és bárhol teletessünk, mindenütt ügyeljünk a kellő és lehetőségig egyenlő légmérsékletre. A mozgó építményü kaputároknaál az ajtó és zárdeszka közti üreget sarjuval, csepűvel vagy valami ilyenmü tárggyal tömjük ki, hogy kasainkat meleg és nedves lég környezze, így a rendkívül veszedelmes szomj-kórtól méheink védve lesznek. A közönséges szalma — vagy vesszőkások teletelésre legcélszerűbb hely egy száraz tisztalevegű pincze, vagy egy olyan csendes, tiszta szoba, hol

a hőmérő 0-nál alább nem száll. Bárhol teletessünk: csendesség béke, nyugalom legyen ott minden tekintetben.

Erdészet. F ő h a s z n á l a t. Épület-és tüzfavágatás teljes folyamatban van. Erdőmivélés. A magvoknak télira való elhelyezése folyik. Erdővédelem még inkább fokozandó, mint októberben. V a d á s z a t. Nyulra és rókára nagyban foly.

A nagyban termelendő gyümölcsfajokról.

Igéretemhez képest e második közleményben az ajánlatos szilva, cseresznye, meggy és barackfajokról emlékezem meg.

III. Szilvák.

1. **Piros Nectarin.**††!** (Barack szilva Rothe Nectarine. Prune Péche.) Osztálya: I. Gömbölyü kutyók. Leiró: Bereczki II. köt. 471 lap. Illustrirte Handbuch. III. köt. 34 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 1. Érés i d e j e: augusztus eleje. Gy ü m ö l c s e: igen nagy, gömbölyü, a szár és bibepont felé lapított, zöme a szár felé esik; vágánya sekély, a hegye felé mélyedett, rendszeren egyenetlenül osztja a gyümölcsöt; héja vastag, szívós, lehámozható; szine rózsa színü, éréskor barnapiros, pontozata fehér, ritkasan elszort; hamva ritkás, világoskék; husa magvaváló; zöldessárga, tömött és törékeny, nagyon leves, cukros, gyöngéd savanyval, kellemes izü. F á j a: erős növésü, korán és elég bőven termő, házi kertekben különösen ajánlható.

Termelhető mind a három zónában.

2. **Sárga mirabella.**††.** (Gelbe Mirabelle. Mirabelle jaune.) Osztálya: II. Viasz kutyók. Leiró: Bereczki II. köt. 473 lap. Illustr. Handbuch III. köt. 74 sz. Érés i d e j e: augusztus. Gy ü m ö l c s e: kicsi, ovalis vagy gömbölyded, vágánya sekély, többnyire egyenetlen félre osztja a gyümölcsöt; héja finom, nehezen foszlik le a husról; szine világossárga piros pontokkal és foltokkal; hamva ritka, fehères; husa sárga, sűrű, finom, elég leves, cukor édes füszerizü. F á j a: gyenge növésü; erős növesi alanya ójtva és rendszeresen metszve bőven terem. Aszalványnak kitünő gyümölcsfaj.

Termelhető mind a három zónában.

3. **Althann ringlója.**††.** (Althann Reineclaudé. Reineclaudé d'Althann.) Osztálya: IV. Nemes kutyók. Leiró: Bereczki I. köt. 457 lap. Illustr. Handbuch. VII. köt. 253 sz. Érés i d e j e: augusztus vége. Gy ü m ö l c s e: nagy, gömbölyü, a szár és hegye felé lapos; vágánya alig észrevehető; köldökpontja tág és lapos mélyedésben van; héja kissé szívós, könnyen lehámozható, savanykás; szine a napnak kitett gyümölcsnél barnapirossas, árnyékolt helyeken pedig haloványpiros, pontozott és foltos; husa aranyárga, tömött, leves, cukros horizü; magvaváló. F á j a: erős növésü, korán és igen bőven termő. Jegyzet. Egyik legkitünőbb szilvafaj, mely nagy bani ültetésre mindenütt ajánlható.

Termelhető mind a három zónában.

4. **Zöld ringló.**††!** (Grosse Reineclaudé.) Osztálya: IV. Nemes kutyók. Leiró: Illustr. Handbuch 58 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 2. Érés i d e j e: szeptember eleje. Gy ü m ö l c s e: középnagy, néha nagy, gömbölyded, a szár és köldökpont felé lapos; vágánya sekély és két

egyenlő része osztja a gyümölcsöt; héja vékony, nehezen hámozható; színe sárgászöld, napos oldalán elmosodott piros és pirosan pontozott; hamva vékony, fehér; husa zöldessárga, sugaras, tömött, igen finom, édes fűszeres kellemes ízű, magvaváló. Fája: erős növéssű, korán és nagyon bőven termő, különösen agyagos talajban. Jegyzet. A Zöld ringlót, habár országszerte ismeretes, mégis nagyobb mértékben kellene tenyészteni, mert igen bőven termő és minden gazdasági feldolgozásra ajánlható.

Termelhető mind a három zónában.

5. Viktoria királynő szilva.*††. (Königin Viktoria. Reine Victoria.) Osztálya: VII. Féliszilvák. Leirói: Bereczki I. köt. 479 lap. Illustr. Handbuch VI. köt. 137 sz. Erd. gazd. egyleti katalogus szám: 3. Érés ideje: augusztus. Gyümölcse: nagy, néha igen nagy, ovalis gömbölyű, a szár felé kissé tompább, mint a központ felé; héja vékony, lehámozható; színe haloványsárga, napos oldalán szép világos violapiros színű, finom fehér pontozattal és vékony kékes hamvval; husa aranysárga, finom tömörkés, leves, finom kellemes édes borizű, magvaváló. Fája: erőteljes növéssű, korán és igen bőven termő.

Termelhető mind a három zónában.

6. Kirke szilvája.**††. (Kirkes Pflaume. Prune Kirke.) Osztálya: I. Gömbölyű kutyók. Leirói: Bereczki I. köt. 475 lap. Illustr. Handbuch III. köt. 33 sz. Érés ideje: augusztus vége, szeptember eleje. Gyümölcse: nagy, gömbölyű, a szár felé lapított, a bibepont felé gömbölyded; héja vastag, könnyen lehámozható; színe sötét-violett, néha piros pontok és foltokkal behintve; husa magvaváló, zöldessárga, sugáros tömött és olvadó leves, cukorédes kellemes fűszerizű. Fája: erős növéssű, házi kertekbe ajánlható.

Termelhető mind a három zónában.

7. Olasz szilva.**†† (Italienische Zwetsche. Quetsche d'Italie.) Osztálya: VI. Valódi szilvák. Leirói: Bereczki I. köt. 489 l. Illustr. Handbuch III. köt. 7. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 4. Érés ideje: szeptember-október. Gyümölcse: nagy, hosszas tojásdad, zöme a közép tájon, a bibepont felé összeszűkül; vágánya sekély és egyenetlenül osztja a gyümölcsöt; héja vékony, könnyen lehámozható; színe feketés-kék sárga pontokkal behintve, hamva sűrű, kékszinű; husa magvaváló, zöldessárga, tömött leves, édes borizű, a besztercei szilvájéhoz hasonlít. Fája: erős növéssű, nedves termékeny talajban korán és igen bőven termő.

Termelhető mind a három zónában.

8. Besztercei szilva.**†† (Hauszwetsche. Prune d'Allemagne.) Osztálya: VI. Valódi szilvák. Leirói: Illustr. Handbuch. III. köt. 8 sz. Erd. gazd. egyleti katalogus szám: 5. Érés ideje: szeptember-október. Gyümölcse: középnagy változó alakú, tojásdad, emelkedett háttal és lapos nyomott oldalakkal; héja vékony, könnyen lehámozható; színe feketékék, finom szürke pontokkal és rozsdafoltokkal; husa magvaváló, zöldessárga, gyakran aranysárga, tömött leves, borizű. Fája: erős növéssű, nedves művelt talajban jól tenyészik. Jegyzet. A besztercei szilva az erdélyi részeken a legnagyobb mérvű tenyésztésben részesül, igazi gazdasági gyümölcs, kitünő izi és aszalványt készítenek belőle.

9. Muskotályos besztercei szilva.**†† (Muskirte Hauszwetsche. Quetsche d'Allemagne musqué.) Osztálya: VI. Valódi szilvák. Gyümölcse: középnagy, tojásdad; héja finom, kék, világoskék zománczsal; husa aranysárga, finom, leves, erős muskotályos fűszerrel. Fája: közép erős piramis növéssű és bőtermő. E faj a besztercei szilvához hasonló tenyésztés és fekvésben jól diszlik és kiváló finom csemege gyümölcsöt ad.

Termelhető mind a három zónában.

IV. Cseresznyék.

1. Koburgi májusi cseresznye.**†. (Coburger Maiherzkirsche. Guignè précoce de Coburg. Osztálya: I. Fekete szív-cseresznyék. Leirói: III. Handb. d. Obst. III. köt. 3 sz. Érés ideje: május vége, június eleje. Gyümölcse: középnagy, színe feketebarna, majdnem fekete, husa finom, nedvű, sötétpiros; íze kellemes édes finom savanyúsággal fűszerezve. Fája: erős növéssű és termékeny. E cseresznyefajta csak az utolsó években lett Magyarországon általános tenyésztésre ajánlva.

Termelhető az I. és II. zónában.

2. Lauer mann cseresznyéje.**†† (Grosse Prinzessinkirsche. Bigarreau Napoleon.) Osztálya: IV. Világos színű ropogós cseresznyék. Leirói: Illustr. Handbuch. 37 sz. Deutsche Pomologie III. köt. 13 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 2. Érés ideje: a csereszneyidő negyedik hete. Gyümölcse: igen nagy, szivalaku, meglehetősen szabálytalan, a szárnál nagyon tompa, két oldalán lapított, a hasas oldalán sekély, de széles vágánnyal, a bibepont nagy és lapos mélyedésben ül; héja nagyon fényes, színe sárga, a napos oldalon piros, szárfelé pontozott és csikos, a bibepont felé márványozott; husa fehéres, leve bő, nem festő, édes fűszeres ízű. Fája: erős növéssű, minden talajban bőven terem.

Termelhető mind a három zónában.

3. Disznódi fűszeres.**†† Heltauer. Osztálya: I. Fekete szív-cseresznyék. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 3. Érés ideje: a cseresznye idő negyedik hete. Gyümölcse: nagy és igen nagy, szivalaku, vágánya lapos és vékony, héja fényes, sima, barnásfekete sötét pontokkal, husa finom, igen kellemes fűszerizű. Fája: erős növéssű, korán és bőven termő. Jegyzet. Ezen cseresznyefaj az ismert cseresznyefajok között egyike a legjobb és legszobbb szállításra is alkalmas fajoknak. Nagy-Szeben mellett nagyban tenyészik.

Termelhető mind a három zónában.

4. Dönissen sárga ropogós cseresznye. (Dönissen gelbe Knorpelkirsche.) Osztálya: VI. Sárga ropogós cseresznyék. Leirók: Illustr. Handbuch 47 sz. Deutsche Pomologie III. köt. 15 sz. Erd. gazd. egyleti katalogus szám: 6. Érés ideje: a csereszneyidő ötödik hete. Gyümölcse: nagy, tompa szivalaku, a szár felé nagyon tompa, a bibepont felé majd gömbölyded, a hasoldalán vágánya lapos. A bibepont sekély mélyedésben ül; héja fényes áttetsző, világossárga, a napos oldalon aranysárga; husa sárga; leve bő, szintelen, édes kellemes fűszerizű. Fája: erős növéssű, korán és igen bőven termő. Jegyzet. E cseresznyefajta a madarak fehéressárga színe miatt éretlennék

göndölván, nem igen bántják s ezért a házakhoz közel is ültethető.

Termelhető mind a három zónában.

5. **Bors ropogós.****††. Osztálya: II. Fekete ropogós cseresznyék. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 4. **Érés ideje:** a cseresznyeidő második és harmadik hete. **Gyümölcs:** középnagy, tompa szivalaku; vágánya alig mélyedt; héja sötét fénylő, finom vékonyságu, de azért szívósságával fogva kiállja a szállítást is; finom húsát igen kellemes fűszer emeli, s bizonynyal ezért nyerte a „bors“ elnevezést. **Fája:** igen bőtermő, s minden tekintetben figyelmet érdemlő, csak hogy kissé gyengébb növési, itt jelzett társainál. **Jegyzet:** a madarak ellen nagyon kell védeni, minthogy tapasztalataink szerint ezt szokták kiválóbban látogatni.

Termelhető mind a három zónában.

6. **Werder fekete cseresznyéje.****††. (Werdersche frühe Harzkirsche. Guigue précoce de Werder.) Osztálya: I. Fekete szives cseresznyék. **Leirő:** Illustr. Handbuch III. köt. 3 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 5. **Érés ideje:** a cseresznyeidő második és harmadik hete. **Gyümölcs:** nagy, igen nagy, tompa szivalaku, vágánya egyik oldalán mély; héja fényes, vastag és szívós; színe fekete; husa tömöttes, de nem ropogós, olvadó. **Fája:** erős növési, bőven termő; a madarak nagyon pusztítják.

Termelhető mind a három zónában.

V. Meggyek.

1. **Korai piros Amarella.***†. (Frühzeitige Amarelle. Cerise Amarelle hative.) Osztálya: X. Amarellák. **Leirő:** Illustr. Handbuch III. köt. 3 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 1. **Érés ideje:** a cseresznyeidő második és harmadik hete. **Gyümölcs:** gömbölyded inkább a szár felé, mint a bibepont felé lapított, néha lapos vágánnyal; héja fényes, világos piros áttetsző, tökéletes éréskor sötétebb; husa lágy, sárgáspiros, leve bő, de szintelen, savanykás édes ízű. **Fája:** gyengébb növési, korán és igen bőven termő.

Termelhető mind a három zónában.

2. **Hortenzia királynő.****††† (Königin Hortensia. Reine Hortense. Osztálya: XII. Félmeggyek. **Leirő:** Illustr. Handbuch III. köt. 58 sz. Deutsche Pomologie III. köt. 25 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 2. **Érés ideje:** a cseresznyeidő negyedik hete. **Gyümölcs:** igen nagy, magas termetű, hosszukás gömbölyű, néha gömbölyded tojás alakú, vagy tompa szivalaku, két oldalán lapított, vágánya a két oldalán lapos, a derekán csak egy vonal látható; héja finom, fényes áttetsző, alapszíne halvány sárga, éréskor világospiros, árnyékolt gyümölcsöknél sárgás-rózsaszín; husa halvány sárga, igen finom; leve bő és szintelen; ize kellemes édes savanykás. **Fája:** közepes növési, korán és közepesen termő, szép nagy gyümölcséért a házi kertekben madaraktól védett helyen különösen ajánlható.

Termelhető az I. és II. zónában.

3. **Montmorency meggy.****††. (Nagy Gobet. Grosser Gobet. Montmorency a courte queue.) Osztálya: XII. Üveg cseresznyék. **Leirő:** Illustr. Handbuch III. köt. 109 sz.

Deutsche Pomologie III. köt. 19 sz. **Érés ideje:** a cseresznye idő negyedik hete végén. **Gyümölcs:** nagy, a bibepont felé lapított a hasas oldalán, a derekán kissé laposan tompított vágánya a szártól a bibepontig terjed; héja éréskor sötétpiros, fényes áttetsző; husa finom, leve bő, pirossas, kellemes savanykás ízzel. **Fája:** erős növési, korán és bőven termő.

Termelhető az I. és II. zónában.

4. **Spanyol meggy.****††. (Spanische Glaskirsche. Cerise d'Espagne. Osztálya: VIII. Üveg cseresznyék. **Leirő:** Illustr. Handbuch III. köt. 89 sz. Deutsche Pomologie III. köt. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 3. **Érés ideje:** a cseresznyeidő második hete. **Gyümölcs:** nagy, lapos gömbölyű, a szár és bibepont felé nagyon lapított; a bibepont szép lapított mélyedésben áll; héja fényes, barnapiros; husa finom, leve bő, világos színű, kellemes savanykás ízű. **Fája:** erős növési, korán és bőven termő, a befőttnék legkedveltebb meggy.

Termelhető mind a három zónában.

5. **Ostheimi meggy.****††. (Ostheimer Weichsel. Cerise d'Ostheim.) Osztálya: IX. Valódi meggyek. **Leirő:** Illustr. Handbuch III. köt. 68 sz. Deutsche Pomologie III. köt. 21 sz. **Érés ideje:** a cseresznyeidő negyedik hete. **Gyümölcs:** középnagy, gömbölyded, a szár és bibepont felé kevésbé lapított; héja feketepiros, a vágányban világosabb; husa finom, leve bő, sötétpiros színű, igen kellemes édes borizű. **Fája:** gyenge növési, korán és rendkívül bőven termő.

Termelhető mind a három zónában.

6. **Eugenia császárnő.****††. (Kaiserin Eugenie. Imperatrice Eugenie.) Osztálya: VIII. Üveg cseresznyék. **Leirő:** Illustr. Handbuch VII. köt. 218 sz. **Érés ideje:** a cseresznyeidő harmadik hete végén. **Gyümölcs:** középnagy, a szár és bibepont felé lapított; a bibepont meglehetősen mélyedésben ül; héja fényes; színe meggyiszínű, áttetsző, sötétebb pontok és foltokkal; husa barnapirossas fehér; leve bő, szintelen és kellemes édes savanykás ízű. **Fája:** közepes növési, korán és bőven termő.

Termelhető mind a három zónában.

Északi meggy.**††. (Brüssler Braune. Amarelle du Nord.) Osztálya: IX. Valódi meggyek. **Leirő:** Illustr. Handbuch III. köt. 102 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 4. **Érés ideje:** a cseresznyeidő hatodik és hetedik hete. **Gyümölcs:** nagy, változó, majd szivalaku, majd gömbölyded, a szár felé lapított, a bibepont felé többnyire tompa szivalaku; vágánya lapos; a bibepont nem áll a közepén; héja nagyon fényes; színe sötét barnapiros; a vágányokban világosabb; husa vérveres, leve bő, sötétveres színű, ize savanyu és fanyar. **Fája:** közepes növési, korán és nagyon bőven termő. E meggyfaj nem egyszerre ér, a késői érés miatt kedvelt gyümölcsfaj.

V. Kajszin baraczkok.

1. **Ambrosia.****††. (Ambrosia Aprikose. Saint Ambroise.) **Leirő:** Illustr. Handb. Ergänzgsb. 631 l. 4 sz. Deutsche Pomologie IV. 7. sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 2. **Érés ideje:** Julius vége, Augustus eleje. **Gyümölcs:** nagy, tojásdad, néha lapos gömbölyded, a szárfelé

lapított, a bibepont felé hegyes, vágánya mély és széles; a bibepont egy emelkedésen áll; héja finom gyapjas; színe világossárga, a napi oldalon narancssárga; husa narancssárga, tömött, magvaváló, leves, kellemes fűszerizű. Fájja: erős növési korán és igen bőven termő.

Termelhető az I. és II. zónában.

2. **Auvergnei kajszin.****†. Aprikose von Auvergne. Gros-blanc hatif d'Auvergne. Leirői: Illustr. Handb. Ergänzungsband 635 lap. 65 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 3. Érés ideje: július vége, augusztus eleje. Gyümölcse: középnagy, lapos gömbalaku, vágánya széles és mély; a bibepont egy emelkedésen áll; héja finom, gyapjas; színe aransárga; husa világossárga, tömött, leves, magvaváló édes borizű kevés fűszerrel. Fájja: közepes növési, igen bőtermő.

Termelhető az I. és II. zónában.

3. **Nagy-Szombati nagy.** (Tyrnauer grosse. Grosse de Nagy-Szombat.) Leirői: Elöttem ismeretlenek. Erdélyi gazd. egylet katalogus szám: 4. Érés ideje: július végétől augusztus közepéig. Gyümölcse: középnagy, lapos dad gömbölyű, tompa kupalakban végződő; vágánya széles, csekély mélyedésű, a gyümölcsöt két egyenlőtlen részre osztja; héja gyapjas, kissé vastag; színe halványsárga, uapos oldalon sötét karmínpirossas, pirosan mosott és pettyezett; húsa pirossas-sárga, bőnedvű, kellemes cukros izű, magvaváló. Fájja: erős növési, edzett, későn és elég bőven termő, különösen melegebb fekvésekben.

Termelhető az I. zónában.

4. **Bredai kajszin.****††. (Hollandi korai. Aprikose von Breda. Abricot de Hollande. Leirői: Illustr. Handb. Ergänzungsband 637 l. 7 sz. Deutsche Pomologie IV. köt. 2 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 5. Érés ideje: július közepétől augusztus közepéig. Gyümölcse: középnagy, lapos gömbalaku, vágánya lapos és keskeny; a bibepont egy emelkedésen a vágányban áll; héja meglehetősen sima, világos-sárga, a napi oldalán gyenge pirossas; husa sötét-sárga, olvadó, magvaváló, bőlevű, ananász fűszerizű. Fájja: erős növési, korán és rendkívül bőven termő.

Termelhető az I. és II. zónában.

5. **Nancy kajszin.****! ††. (Aprikose von Nancy. Abricot de Nancy.) Leirői: Illustr. Handb. Ergänzungsband 657 l. 17 sz. Deutsche Pomologie IV. köt. 1 sz. Erdélyi gazd. egyleti katalogus szám: 6. Érés ideje: július közepétől augusztus közepéig. Gyümölcse: nagy, lapos gömbölyű, vágánya sekély és a gyümölcsöt két egyenlő részre osztja; a bibepont mélyedésben áll; a szármélyedés mély és széles; héja gyapjas, narancs-sárga, napi oldalon karmínpiros pontos és foltozott; husa narancssárga, olvadó, magvaváló, leves, édes kellemes izű. Fájja: közepes növési, szétágazó, korán és igen bőven termő.

Termelhető az I. és II. zónában.

VII. Őszi barackok.

1. **Korai bibor.** (Frühe Purpur Pfirsich. Pêche Pourpré hative.) Leirői: Illustr. Handb. VI. köt. 437 l. 18 sz. Dec. Jardin fruit du Museum. 51. Érés ideje: augusztus vége, szeptember

tember eleje. Gyümölcse: nagy, magasabb mint széles, bibepont felé lapított tempa; vágánya sekély, a bibepont kis mélyedésben áll, héja gyapjas, színe a napi oldalon biborpiros, márványozott foltos, husa fehér, a mag felé violaszínű, magvaváló, olvadó, leve bő, cukros kellemes izű. Fájja: erős növési, hűvösebb égélj alatt még igen jól diszlik.

Termelhető az I. zónában.

2. **Piros magdolna.** (Rothe Magdalenen Pfirsich. Madeleine rouge. Leirői: Illustr. Handb. VI. 473 l. 16 sz. Érés ideje: augusztus vége, szeptember eleje. Gyümölcse: nagy, magasabb mint széles, a bibepont felé ritkán nyomott; héja gyapjas, színe sötétpiros, a napi oldalán fekete barnával márványozott; husa fehér, néha rózsaszínű, magvaváló; a mag felé sötétpiros, olvadó, igen kellemes izű. Fájja: erős növési és bőven termő.

Termelhető az I. zónában.

3. **Willermoz barackja.** Willermoz's Pfirsich. Pêche Willermoz. Leirői: Illustr. Handb. VI. köt. 509 l. 54 sz. Érés ideje: augusztus vége, szeptember eleje. Gyümölcse: nagy, magasabb mint széles, gyakran buczkos; a bibepont emelkedett helyen áll; héja vékony, lehámozható, színe a napi oldalon karmínpiros; husa meglehetősen tömött, magvaváló, sárga, a mag felé piros, fűszeres kajszinszerű. Fájja: közepes növési, bőven termő.

Termelhető az I. zónában.

4. **Dufour báró.** (Baron Dufour. Baron Dufour.) Leirői: Illustr. Handb. Ergänzungsband I. köt. 697 l. Thomas guide. pratique 39 l. Érés ideje: augusztus közepe. Gyümölcse: igen nagy, gömbölyű, a bibepont sekély mélyedésben; héja finom, zöldessárga, napos oldalon sötétbarna pirossas, kissé gyapjas; husa világossárga, a mag körül pirossas olvadó, édes fűszerizű. Fájja: erős növési, igen bőven termő és úgy látszik az égéljra nézve nem válogatós.

Termelhető az I. zónában.

5. **Madame Goujard.** Leirői: Deutsche Pomologie IV. köt. 23 sz. Érés ideje: augusztus vége, szeptember eleje. Gyümölcse: meglehetősen nagy, gömbölyűded, vágánya keskeny, közepes mély, a bibepont a vágány közepén levő mélyedésben áll; héja nagyon gyapjas, vékony lehámozható, világossárga, a napi oldalán biborpiros; husa fehér, kissé husszinű, a mag körül karmínpiros; leve bő, olvadó édes, kellemes izű. Fájja: elég erős növési, edzett és igen bőven termő.

Termelhető az I. zónában.

6. **Korai Mignon barack.** (Frühe Mignon Pfirsich. Pêche Mignonne hative.) Leirői: Illustr. Handb. VI. köt. 409 l. 4 sz. Dec. Jard. Fruit du Museum 15. Érés ideje: augusztus. Gyümölcse: nagy, kevés maggal magasabb, mint széles, a bibepont néha kis emelkedésen áll; héja vékony, gyapjas, lehámozható; színe a napos oldalon élénk piros; husa fehér, a mag felé rózsaszínű, magvaváló, édes savanykás kellemes izű. Fájja: erős növési, bőven termő gyümölcsének korai érése és nagysága miatt különösen ajánlható.

Termelhető az I. zónában.

Végül őszinte köszönetet mondok id. Bodor Pál és Szentgyörgyi Lajos uraknak, kik szivesek voltak néhány általam eléggé nem ismert gyümölcsnek leírását rendelkezésemre bocsátani. —

Ritter Gusztáv.

Kísérlet tételek a kolozs-monostori gazd. tanintézetnél az 1885-ik évben.

A kolozs-monostori gazdasági tanintézet területén, mint a megelőző években, úgy a múlt évben is történtek kísérletek különböző gazdasági termények s az alkalmazásban levő trágya anyagok kiprobálása céljából.

A kísérleti tér 2 kat. hold nagyságu és 68 □ öles táblákra van osztva, az egyes táblákat 1 m. szélességű gyalogut választ el, míg a tér közepén egy 2 m. szélességű ut vonul végig. Talaja telvényes homokos agyag. Altalaja agyagosabb. Általánosán megjegyzendő, hogy a tavasz nagyon száraz volt és júniusban a jég nagyon megrongálta a terményeket.

1. Oberndorfi takarmány répa; terület 68 □ öl; trágyázatot: fahamuval, szarvasmarha trágyával és gipszszel, még pedig vétetett a fahamuból 1·5 hl; istálló trágyából 20 q; gipszből 60 kg. párcellánként. A vetés kézzel eszközöltetett április 8-án 60 cm. sor és 35 cm. növény távokra. Szárazság miatt rosszul kelt, többször lett foltozva. Háromszor kapáltatott. A legszebb és legnagyobb termést az istálló-trágya alkalmazása szolgáltatotta 1500 kgmot; azután fahamu 900 kgmot és gipsz 749 kgmot.

2. Bodzai tengeri; terület 68 □ öl; a fenti trágyák alkalmazása mellett elvettetett kézzel április 9-én 50 cm. sor és 50 cm. növénytávokra; kétszer kapálva s egyszer töltögetve lett; legnagyobb termést a gipszszel trágyázott adott, 173·5 kgmot csövesen; a fahamu 162·5 kgmot; a szarvasmarha trágya 129·5 kgmot. A termés különbség inkább az egyenetlen kolésnek tulajdonítható, miután fejlődés tekintetében szembetűnő különbség nem volt.

3. Lóbabó; területe 57·5—55 6 □ öl; trágyázva lett párcellánként 60 kg. gipszszel és 50 kg. mésszel. Martius 30-án 50 cm. sor és 20 cm. növénytávokra, fészkenként párosával elvettetett 9 kg. mag. Kapáltatott 2-szer és egy ízben gyomlálva lett. Szeptember hóban megért. A meszes talaj adott 52 kgmot, a gipszes 32 kgmot. Minőségre nézve is jobb az előbbi, súlyosabbak és szebbek voltak a szemek.

4. Len; terület 68 □ öl. Kísérlet tétetett 4 féle lennel: Rigai, Zeelandi, Fehér és Király lennel. A talaj párcellánként összel 20 q. istállótrágyával trágyázatot. Elvettetett 6 liter mag, április 2-án. Némely tábla rosszul kelt, legszebbnek mutatkozott a Király len, utána pedig a Fehér. Termés eredménye: Rigai len: maghozama 2·0 kg.; szálhozama 17 kg. Zeelandi: maghozama 2 kgr; szálhozama 4 kg. Fehér: maghozama 7·5 kg; szálhozama 43 kg. Király len. maghozama 12·5 szálhozama 85 kg. Tehát a király len adta a legnagyobb termést s bár tavaly a Fehér len magaslott ki termés nagyságával, átlagban mégis a Király len termeltetett legsikeresebben s ajánlatik is első sorban terjesztésre.

5. Bodzai tengeri és pignoletto; terület egyenkint 34 □ öl; trágyázva lett az előző évben. Elvettetett ¼ kg. mag 50 cm. sor és 50 cm. növénytávokra április 12.; kikelt május 2. Kétszer kapálva és töltögetve lett. A termés ürmértékre nézve egyforma volt: 1·5 hl. csövesen. Sulyra nézve azonban a pignoletto jobb volt; minden hliter 5 kgmal súlyosabb volt a Bodzai tengerinél. Előbb is beérik a pignoletto.

6. Rózsaburgonya; terület 32 □ öl; kísérlet célja: kipuhatólni, hogy ugyanazon fajta burgonyából a nagy, közép, köldök és csúcs darabok egyforma terime, darabszám és kultúra mellett, minő termést szolgáltatnak. A vetés április 20-án eszközöltetett; a nagy gumokat kivéve mindegyikből 2-2 tétetett egy fészekbe. A fészkek 80 cm. távokra voltak egymástól, minden parcellára 48 fészkek jutott. Kétszer kapálva és töltögetve lett. Termelés eredménye: nagy burgonya adott 45 kg nagy, 10 kg kis, összesen 55 kg burgonyát; közép burgonya 61 kg nagy, 21 kg kis, összesen 82 kg. burgonyát; köldök 55 kg. nagy és 15 kg. kis, összesen 70 kg. burgonyát; csúcs adott 70 kg. nagy, 16 kg. kis, összesen 86 kg. burgonyát. Tehát legnagyobb és legszebb termést a csúcs-burgonya szolgáltatotta.

7. Sorghum halepense; terület 34 öl. Elvettetett április 10-én 400 gr. mag 24 cm. sorokba. Nagyon nehezen és sokára kelt. Gyomlálva és kapálva lett; megért szeptember végén, 6 kg. magot adott, száltermése 100 kgmot tett ki. Mint kísérlet eredménye constatáltatott, hogy csírázásához sok nedvességet és meleget kíván; a talaj iránt pedig igénytelen.

8. Egyiptomi gyöngyköles; magja nem kelt ki.

9. Bodzai tengeri. (Zöld takarmánynak.) A kísérlet célja: összehasonlítani a cukor czirokkal. Elvettetett április 10-én kézzel 24 cm. sorokba 3 kg mag s kikelt 19 napra egyszer lett gyomlálva. Levágatott július 6-án, adott 340 kgmot. Fejlődése nem lévén egyforma, a kísérletnek nem felelt meg.

10. Cukor czirok. (Zöld takarmánynak); terület 34 □ öl. Elvettetett április 10-én 24 cm. sorokba 1·6 kg mag; kikelt 19 napra; egyszer lett gyomlálva. Lekaszáltatott július 6-án; adott az első vágáskor 440 kgmot, a második vágáskor 200 kgmot zölden, tehát 300 kgmmal adott többet mint a bodzai tengeri. A cziroknak magassága az 1-ső kaszáláskor 1 méter volt.

11. Tarló répa; terület 34 □ öl; Elvettetett a ki nem kelt gyöngy-köles helyére június 17-én 37 cm. sorokba ⅓ kg mag; kikelt június 23-án; kétszer kapálva lett; kiszedetett október elején, adott 149 kgmot. A gumok apron maradtak, az eredmény nem kielégítő.

12. Piros loher; terület 570 □ öl; a loher már 3 éves volt; tavasszal Althan-féle rétboronával megett fogasolva, június 3-án lekaszáltatott, adott 2010 kgmot zölden; a második növés magnak lett hagyva, de nyirkossága miatt a cséplés még nem volt eszközölhető, jelen alkalommal a mag mennyi- és minőségéről számot nem adhatunk.

A talaj előkészítésére nézve meg kell még jegyeznünk, hogy mind a 12 tábla tavasszal felásva és gereblyélve lett.

Tétettek még kísérletek a vetés forgókban egyes növé-

nyekkel, ugymint Szt. János rozssal 4 kat. holdon, minőségileg elég jó termést adott, de mennyiségileg nem volt megfelelő, mert a téli száraz fagy nagyon megritkította. Eredeti angol Chevalier árpa, Chevalier Barley árpa 120—120 □ ölen. A kísérlet nem sikerült, az üszög meglepte. Chevalier árpa 19 holdon, a mag üszögös lett. Svéd hat-soros árpa 3 k. holdon; a kísérlet eredménye gyengének mondható.

Svéd zab 3 kat. hold 459 □ öl. A kísérlet eredménye kielégítő volt, termelt 31 hl. mag, 22·20 q. szalma, esik egy holdra 9·70 hl. Prolific zab 1 k. hold 386 □ ölon. A kísérlet nem volt kielégítő sem minőség, sem mennyiségben; adott 850 lit. magot, 794 kg. szalmát. Cuba zab, 100 □ öl területen. A kísérlet igen jól sikerült, a termés mint mennyiségileg mint minőségileg jó volt; termelt 150 l. szemet, 110 kg szalmát; a vetőmag sulya 46·2 kg.; a termése 50 kg. — Cuba zab 19 k. hold és 1,300 □ ölon. Igen bőtermést nyújtott, egy mag 16·5 magot adott. Termelt 39,660 l. magot, 19575 kg szalmát. A minőség is javult, a vetőmag sulya 44·5 kg tett ki, a termése 46 kg. Fokete tatár zab, 100 □ ölen. A kísérlet igen szép eredményt mutatott fel, termelt 160 liter magot és 160 kg szalmát; egy mag 15-öt adott; minőségileg haladást mutatott; a vetőmag sulya volt 50 kg; a termése 54 kg. Fehér kanadai zab 100 □ ölen. A kísérlet szintén sikerült, termelt összesen 125 l. szem és 108 kg szalma. Bodzai tengeri, 20 k. holdon. Géppel vettett 24" sorokba 520 lit. mag. Termelt 414 hl. szemet 290 mm. szárt. Minőség tekintetében is jó eredményt tüntetett fel, úgy, hogy ellehet mondani, miszerint viszonyaink között a legjobb sikerrel termeltetett.

Az intézeti főkertben számos évek óta folynak kísérletek burgonyákkal. Ez évben 126 faj állott kísérlet alatt. Minden fajból 1 kg vettett el 5 fészekbe, a fészkek egymástól 1 m. távolságra állottak. Ez évben sok faj szenvedett a peronospora gombától, a legnagyobb ellenállást a Champion burgonya mutatta. Kétszer kapálva és egyszer töltögetve lettek; a kiszedés augusztus 29-én történt.

Legjobb eredményt tüntették fel: a) a korai fajok közül: Carpenter szeme, rozsa színű, termelt 22 kgmot 14% keményítő tartalommal; 3 Alpha, sárga, 14 kgmot 14% keményítő tartalommal; 2 Eureka, sárga, 19 kgmot 14% keményítő tartalommal. Mrs Breese, piros, 14 kgmot 12·2 keményítő tartalommal. b) a közép érésűek közül: Van der Veer, sárga, 20 kg, kem. tart. 11·7%. Alkohol, sárga, 13 kg, keményítő tart. 14%. Három hónapos, vörhenyes, 13 kg, kem. tart. 18·2%. Idahó, piros, 13 kg, kem. tart. 11·32. c) későn érők közül: Késői kék-rozsa, kék, 26 kg, keményítő tart. 11·7%; Harrison, sárga, 17·5 kg, kem. tart. 15·1%; Witheyed Peachblow, sárga, 13 kg, kem. tart. 14·5%; Chili büszkesége, sárga, 12·5 kg, kem. tart. 12·2%; Champion, sárga, 11·5 kg, kem. tart. 17·9%. d) az új fajták közül: Wood Scarlet, piros, 21 kg, keményítő tartalom. 11·7%. Darling, fehér, 13 kg, kem. tart. 11·7%. Chameleon, tarka, 12·5 kg, kem. tart. 14%.

Végül megemlítjük még, hogy a kísérleti téren 100 □ ölen komló sikeresen termeltetett.

Háromszékmegyei állattenyésztési szabályrendelet.

A szarvasmarha- és sertésenyésztés érdekében szükséges apaállatok beszerzéséről és megvizsgálásáról Háromszékmegye törvényhatósága a következő szabályrendeletet bocsátotta ki:

1. §. Minden község és rendezett tanácsu városban, hol közös marhacsorda vagy disznónyáj van, köteles minden 60—80 drb 3 évet meghaladott tehén után egy bikát és minden 50 drb kocza után egy kant tartani.

Az apaállatok tartási kötelezettsége alul nem vétetnek ki azon községek, városok sem, melyeknek anyaállatai a fentti minimális számot nem érik el; jogositva vannak azonban más községekkel társulni.

A mely község, város tehénállománya 60—120, az két bikát, azon felül minden 60 drb után még egy bikát, 50—90 koczáig két kant, azon felül 40 drb kocza után egy kant tartani.

2. §. E megye területén községi, városi nyájokban vagy magánosok által díj fizetés mellett csak oly bika és kan használtathatik, mely tenyészigazolvánnyal el van látva.

Tenyészigazolvány a törvényhatóságtól e végre kiküldött vizsgáló bizottság által az alábbiak szerint megejtendő vizsgálat alapján a közigazdasági előadó ellenjegyzése mellett adatik ki.

3. §. A vizsgálatot minden évben a közigazdasági előadó által vidékenként megállapítandó időben és székhelyen egy e végre szolgabírói járasonként és mindenik rendezett tanácsu városban megalakult bizottság teljesíti, mely bizottság elé a községek, városok és magánosok apaállataikat elővezetni kötelesek.

E bizottság áll:

A törvényhatóság által a szolgabíró és rendezett tanácsu város polgármesterének elnökle alatt kiküldött négy tagból és egy állatorvostól.

Érvényes határozathozatalra az elnöklő szolgabíró, városi polgármester és közigazdasági előadón kívül két tag jelenléte szükséges, kik közül az egyik az állatorvos legyen.

A vizsgálat község, város, vagy magánosok kérelmére a szolgabírói székhelyen és rendezett tanácsu városban időközben is eszközölhető.

A bizottság tagjai 2 frt napi díjt és kettessével felszámítandó 18 kr kilométerpénzt kapnak; a résztvevő tisztviselők, rendes kiszállási illetményeiket számíthatják fel.

A vizsgálat költségei a büntetéspénzekből fedeztetnek, az uti számlák beérkezések sorrendjén fizettetnek ki.

4. §. A vizsgálat a tenyésztésre alkalmazandó apaállatok testalkatára, netaláni hibáira, korára, egészségére és az illotó vidék tenyészérdekeinek fajbéli minőségére terjed ki.

A vizsgáló bizottság a megvizsgált hibás apaállatot a tenyésztéstől ideiglenesen vagy véglegesen tiltja el és a hibás apaállatnak kimetszését elrendeli.

5. §. A vizsgáló bizottságnak a tenyésztéstől eltöltött határozata ellen az alispánhoz és a közigazgatási bizottsághoz — azonban csakis birtokon kívül — felebbezhető, azonban az apaállatra vonatkozó kimetszési határozat felebbezés esetében a végérvényes határozat keletkezéséig végre nem hajtható.

6. §. A tenyészvizsgáló évenként megújítandó.

7. §. Tenyészvizsgálóval el nem látott apaállatokat a magántulajdonosok csak saját anyaállataik fedezésére használhatják, másnak sem pénzért, sem ingyen 2-től 50 forintig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt nem fedeztethetnek.

A pénzbüntetés mindig kimondandó, ha oly apaállatról van szó, mely a tenyésztéstől bizottságilag el volt tiltva.

8. §. Kettőtől 10 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetettnek azon anyaállat tulajdonosok, kik másnak tenyészvizsgálóval el nem látott apaállataival fedeztetnek.

A pénzbüntetés behajthatatlansága esetében 12 órától 5 napig, illetve 12 órától 1 napig terjedhető elzárásnak van helye.

9. §. Közhelyekre vagy egyáltalán oly helyekre, hol tén- hén- vagy üszöcsordák legelnek fél évnél idősebb bikaborju vagy kan behajthatása annyiszor, mennyiszor kiszabandó 2-től 10 frt pénzbüntetés alatt tilos.

10. §. Az előző cikkekben való hivatalos eljárást a szolgabíró és rendezett tanácsu város polgármestere hivatalból köteles megindítani.

11. §. A közigazgatási előadó úgy a vizsgáló bizottság, mint bármelyik forum határozata ellen előterjesztéssel élhet s e célból az e tárgyú határozatok vele közlendők.

12. §. Ha apaállat tartásra kötelezett község vagy rendezett tanácsu város a beszerzésre szükséges fedezettel nem bírva, a beszerzési költségek a közös csordába járó tenyészállatok tulajdonosaira aránylagosan vetendők ki, és közigazgatásilag hajthatók be.

A községnek és rendezett tanácsu városnak minden esetben joga van az anyaállatok birtokosságaitól tenyészdíjat szedni, ezen díjak azonban csakis tenyészczélokra fordíthatók.

Az ezen cikkely alapján kiírandó rovatatok csakis a közigazgatási bizottság helybenhagyása után hajthatók fel.

13. §. Azon község, vagy rendezett tanácsu város, mely tenyészvizsgálóval ellátott apaállat tartásra van kötelezve és a közigazgatási bizottság által kitűzendő záros határidőn belül alkalmas apaállatot nem szerzett be, köteles a közigazgatási előadó útján hivatalból vásárlandó apaállatot elfogadni, és a beszerzési árt és költségeket közigazgatási végrehajtás terhe alatt megtéríteni.

14. §. Az apaállatok a legeltetési idő alatt a csordával legelhetnek, máskülönben rendes istállón tartatnak, s azok gondozása és megfelelő takarmányozásért, ugyszintén az előző cikkekben megírt és a községet vagy várost illető teendők elmulasztásáért a község előljárósága vagy város polgármestere

auyagilag is felelős és ezen szabályrendeletből kifolyó teendők meg nem tartásáért feyelmi vtzsgálat alá vonandók.

15. §. Kihágások elbiralásánál első fokban vagy és kis községek területére nézve az illető járás szolgabirája, rendezett tanácsu város területén pedig az illető város rendőrkapitánya, másodfokban a megye alispánja és harmadfokban a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

16. §. Ezen szabályrendelet a miniszteri jóváhagyástól számítandó 30 nap alatt minden községnek és rendezett tanácsu városnak megküldendő és ez intézkedéssel hatályba is lép.

Trágyakezelés a mezőn.

Mint a „Földmívelési Érdekeink“ írják, gazdakörökben még maig is gyakran élénk vitakozás tárgyát képezi azon kérdés: hogy valjon az istálló trágyát a földre való kihordás és elteregetés után azonnal alászántassuk-e, vagy egyideig hagyjuk-e a felszínen? Mindkét iránynak vannak védelmezői, a kik gyakorlatukból hoznak is fel állításaik támogatására egyes eseteket. A gyakorlat tehát még nem döntött egyik vagy másik irány javára, annál kevésbé, mert egyes esetek nem lehetnek irányadók, mivel többször megtörténik, hogy egyszer sikerül valami, máskor pedig nem. Az elmélet azonban egy lépéssel már előrehaladt és határozottan a rögtöni alászántás mellett kardoskodik, mondván, hogy csakis akkor várhatunk a trágyától több évre kiható egyenletes hatást, ha azt rögtön elteregeltjük és alászántjuk.

Arról lehet még szó, hogy az elteregettet trágyát azonnal alászántsuk-e vagy sem, de az az eljárás, a melylyel pedig még hazánk sok vidékén találkozhatunk, hogy a kihordott trágyát kupacokban hagyják a földön, minden körülmények között káros, még akkor is, ha a kupacban hagyás csak párnapig tart. A kihordott trágya ugyanis mindig többé-kevésbé erjedésben illetve korhadásban van és ha most ez kupacokban fekszik a földön, a bomlás tolymában képződő összes oldható és főleg hatékony alkatrészeket mohón fogja magába szivni a föld azon a helyen, a hol a kupac állt, másrészt pedig a trágyának egyik legfontosabb anyaga: a nitrogen, hydrogennel egyesülve ammoniak alakjában többé-kevésbé elpárolog. Az utóbbi körülmény nemcsak közvetlen veszteség, de veszteséget idéz elő azáltal is, hogy ez esetben tétlenül marad és nem hoz hasznót a talajban levő humusz, melyet a trágya ammoniakjának kellene gyorsabb korhadásba hozni. Azokon a helyeken pedig, a hol a trágyakupacok álltak, a talaj teleszíván magát növényi tápanyagokkal, bujafoltok fognak keletkezni a vetésben, mely itt buján fog szalmába és szárba menni, de magot kevésbé képez s ez is későbbben érik a többinél, vagy éppen-séggel megdől. Egyszóval a kupacokban való hagyás mellett a trágya összhatása, főleg a szemtermésre, sokkal csekélyebb, mintsem lennie kellene s mint a milyen akkor, ha a szekérről lehányt trágyát azonnal elteregeltjük.

Ha az elteregettet trágya huzamosabb ideig a föld felszínén marad, a szerves anyagok természetesen gyorsabban fog-

nak korhadni s a trágya egész erejével a közvetlenül utána következő növény javára válik, utóhatása a második és harmadik évben sokkal csekélyebb. Veszit továbbá ez esetben az istállótrágya azon kedvező hatásból is, melyet a talajra annak porhanyításával physikailag gyakorol, éppen mert a felületen hagyás által szerves anyagainak egy része megsemmisül, mielőtt a talajba jutott volna. Ez a momentum főleg a kötött hideg talajoknál érdemel nagy figyelmet.

A téli hónapokban és egyáltalán a hidegebb időszakban lassabb levén a korhadás, a trágya természetesen huzamosabb ideig is maradhat elteregtetve a földön a nélkül, hogy valami változás mutatkoznék benne. Ha esetleg azonban nem volna bármely körülmény folytán (nagyobb havazás, túlnedves föld, stb.) a gazda azon helyzetben, hogy a kihordott trágyát elteregtetesse, ne hagyja azt apró kupaczkokban, hanem rakassa több nagy rakásba, s úgy alája rakjon földet, valamint tetejét és oldalait is lehetőleg borítsa be. Ez a föld, mely a rakást minden oldalról körülveszi, magába szívja a korhadásból származó anyagokat, s azután később a trágyával elteregtetetik, nem marad tehát egy helyen.

Kivételes helyzetek fordulhatnak tehát elő, de a gazda mégis mindig törekedjék elteregtetett trágyájának azonnali alászántására, mert csakis ez esetben számíthat arra, hogy a trágya éveken át egyenletesen fog hatni.

Ott, a hol kevés a rendelkezésre álló trágya, kétszeres fontossága van e szabálynak.

Mitől vakul a ló ?

Bizonyára sokaknak feltűnt már azon körülmény, hogy valamennyi háziállat közt a ló szenved legtöbbet szembajban s vakul meg leggyakrabban.

Négy ok kivált oka a lovak szembetegségének.

Az első főok a magas szénaracs, mely a jászol fölött van majdnem minden istállóban elhelyezve, úgy, hogy az állat fölfelé nyújtott fővel kénytelen a rácsok közül a szénát előhuzni. Ilyenkor nagyon gyakran esik meg, hogy egy toklász, mely tudvalevőleg horgos, az állat szemébe jut s oda úgy beleveszi magát, hogy a könnymirigyek váladéka azt onnét képtelen kimosni. Lob áll tehát be, melynek következtében a szem elpusztul, különösen mivel az állatot e mellett nem kimélik, vagy ferdén, néha barbár módon bánnak velük.

A másik ok az erős, maró istálló pára, kapcsolatban a hiányos világítással. Az erős ammoniakgáz kifejlődése nemcsak az ember szemét támadja meg és ingerli könnyekre, de árt a ló szemének is. Azt szokták ez ellen felhozni, hogy a ló hozzá van szokva, de ez nagy tévedés.

A világosság tekintetében a legtöbb istálló nagyon hiányos berendezésű. Ha a ló oldalról kapja a világosságot, akkor ez csak az egyik szemét éri míg a másik árnyékban van; ezen egyenlenség már maga gyengíti a szemet. Ha a lovat háttal állítjuk a világosságnak — a fal felé, akkor mindig a sötétségbe tekint, a mi ellenkezik természetével s árt neki azon ríktó ellen-

tét által, mikor hirtelen napfényre vezetik. Legjobb az istállóban a tető világítás: ha éppen nem is üvegtető, de legalább a tetőn alkalmazott ablakok által elérjük azon czélt, hogy a ló egyenletesen jó világítást kap; vagy ha a tetőn nem, legalább a ló feje fölött helyezünk be ablakot. A maró szagot is el lehet kerülni tisztántartás által, de persze a padlónak nem szabad olyannak lenni, hogy az ürülékfolyadékokat és nedveket magába szívja.

A harmadik ok az ellenző. A ló látköre sokkal nagyobb az emberénél, s így oldalt is vesz fel tárgyképeket. Ha már most ellenzőt teszünk rá, akkor a szemet kényszerítjük előre nézni, miközben a szem hátsó izmait kénytelen tufeszíteni; elől levő izmai pedig meglazulnak. Ép úgy hat az ellenző, mintha az ember szeme elé deszkát tennének és oldalt nézni kényszerítenék. A szem elhomályosul, megbetegszik és végtére elhal. Az ellenző félénkké teszi a lovat s elősegíti azon bajt, melyet el kelleve háritani. Sok lótulajdonos elvetette ezt az ósdi szokást s hasznát látja.

A negyedik ok — az ostor. Hányszor esik meg, hogy finom hegye véletlenül a szemet találja s megrepszit egy vér edényt, mely megvakulást okozó lobot kelt. Ez többnyire oly kocsisoknál is megesik, kik kiméletességből nem verik a lovat, csak hébe-hóba ösztöuzik, hát még a kegyetlenül csapkodó kegyellen kocsisoknál, a kik a szó szoros értelmében kiverik a ló szemét.

(M. F.)

A favágás ideje.

A favágás legczélszerűbb idejéről a legkülönfélébb nézeteket lehet hallani, de miután a legtöbb gazda e munkára nézve a télnek ad előnyt; mert ez a legkényelmesebb időszak, a melyben egyéb dolgai felől leginkább érkezik; tán nem lesz időszerűtlen e tárgyról most néhány szót szólni.

A favágásnál mindig előbb a czélt kell tekintetbe venni, melyért az történik; tudni illik, hogy egy darab földnek letarolásáról van e csupán szó; vagy pedig arról, hogy a fa építkezésre, deszkavágásra, vagy csak mint tüzelő szolgáljon. Nem lehet tagadni, hogy a fa az év különböző szakaiában különböző mennyiségű nedvességet is tartalmaz és ha az elszállítás kérdése néha fontosabb is a gazdára nézve, mint a fa értékének némi csökkenése; — mégis van idő, mely a bármely célra történő favágásra legkedvezőbbnek és legalkalmasabbnak tekinthető. Késő ősszel és télen, a fa mintegy nyugalmi állapotban van és kevesebb nedvességet foglal magában, mint tavasszal vagy nyáron; a mi mindenesetre előnyös az akkor vágott fára nézve, miután könnyebben szárad. A tapasztalás is bizonyítja, hogy a tél favágásra előnyösebb, mint a többi évszakok, akárminő oly célra fordítsuk a fát, melynél a huzamos tartósság kívánatos. Csak a kisebb fa vágásával, melyből rudat vagy karót akarunk készíteni, czélszerű tavaszig várni, midőn a nedvkeringés újból kezdődött, mert ekkor a kéreg könnyebben leválik. Mellékesen megjegyezve, minden efféle fáról: vasúti talp, karó, rúd stb, a kéreg legalább annyira eltávolítandó, a mennyire a fa a földbe jut.

Hordóabroncsnak szánt fánál ellenben szükséges, hogy a

kéreg rajtamaradjon, az erre való fiatal fát tehát csak késő ősszel vagy télen lehet vágni, mert a kéreg ilyenkor legszilárdabban tapad. Egészen ellenkezőleg áll az eset a kérgétől megfosztandó fenyőtánál, ezt növekvése közben nyár elején kell levágni. De ha azt akarjuk, hogy kérge rajtamaradjon és a fa mégis gyorsan száradjon, akkor a levágott fát minden ágával együtt mindaddig az erdőn hagyjuk, míg a tű lehull. Kosárfonó munkára szánt fűzet jókor tavasszal kell vágni; nemcsak azért, mert ilyenkor a vesszőt legjobban lehet feldolgozni, hanem azért is, mert a fűztelep tartóssága ily kezelés mellett legkevesbé szenved. —

A megtört borokról.

Ha a bor csak azért tört meg, mert lefűtöttük — írja a „Mezőgazdasági szemle“ — és a törés nem színváltozásból, hanem csak kislóku zavarodásból, u. n. porosodásból áll: akkor egyszerű állásnál le fog ülepedni és néhány fejtés után az ily bor többnyire törésmentessé lesz. Az ily bornál előnyösen lehet alkalmazni a szűrést is, midőn annyiszor fejtjük és szűrjük a bort, míg végre zavarodás többé nem jön létre.

Ha ellenben nagyobb foku és színváltozással jár a törés, az különféle eljárásokat igényel.

Vörös bornál ez a legveszedelmesebb dolgok közé tartozik, mely által a bor gyakran teljesen elveszti színét. A színváltozás megállítására, ha a törés már létrejött, nem ismerünk szert.

Azon esetben, midőn a törés nem nagy foku, de tapasztalásból tudjuk, hogy az illető bor sokkal erősebb törésre is képes, akkor kétféleképen járhatunk el. Ha a törés fejtés következtében, vagy azért jön létre, mert a hordó nem volt tele, akkor legcélszerűbb a bort kellően feltöltve a hordóban állni hagyni. Ha a törés nagyobb foku, és tartunk tőle, hogy a hordóban is haladván, a bort elszinteleníti: akkor nem marad egyéb hátra, mint gyengén kénezzet hordóba átfejtetni, a mi által a megtörés veszélyének nem tesszük ki.

Ha a bor állás vagy kénezés mellett amaz igen nagy foku és gyorsan bekövetkező törésre való hajlamát elvesztette, akkor veszély nélkül derítjük; ha ekkor is féltjük a színvesztéstől, vagy ha nem kéneztük meg, a derítésnél gyengén meg is kénezzhetjük.

Fehér bornál a törés főképen csak a bor izére veszélyes: a bor nagyfoku törés által bizonyos kellemetlen avas-izt kap, melyet csak nehezen vesz el. Ha a törés nagyfoku, kénezzéssel egybekötött derítés egyelőre biztosan tisztává teszi a bort. Derítészerűl itt is többször leszünk kénytelenek a tojásfehérjét használni, máskor ellenben a vízahólyag és gelatin is meg fogja a szolgálatot tenni.

A fekete törést, melyet a borban vas hozzájárulta idéz elő, éppen úgy kell kezelni, mint midőn magától tört meg; mi már abból is következik, hogy a csapadék, mely ekkor képződik, egészen hasonló ahhoz, mely az önként megtörtő borból válik ki. —

A palaczkok tisztítása.

Hogy a palaczkok tisztítására, legyen az víztől vagy bortól való, régóta használják, még pedig jó sikerrel a madárső-

rétet, azt igen jól tudjuk. A sörétből egy pár gyűszűnyit adva egy boros üvegbe, azután félig töltve vízzel, kezünkkel befogjuk, jól összerázzuk s a sörétet körülforgatjuk. Nagyon makacs szennynek kell annak lenni, melyet a sörét ilyen forgatás mellett le nem sodorna. A sörét ellen azonban — és a legkitünőbb vegytudósok nézete szerint nem is alaptalanul, — azon vádat emelik, hogy utána az üvegbe huzott bor olykor émelygést okoz és mérgezési tünetek mutatkoznak. Mert a sörétöntésnél az ólom közé valami igen csekély mennyiségű arsenit elegyitnek. Ez ugyan oly kevés, hogy számba alig jöhet, a vele tisztított üvegek falán pedig éppen oly parányi marad vissza, hogy azt törtszámban kimondani is alig lehet. Rendes szervezetű ember akár minden pohár borát oly edényből ihatja, mely söréttel volt kimosva közvetlenül az ivás előtt. Neki az éppen semmitsem fog ártani. Vannak azonban oly rendkívül érzékeny természetű szervezetek is, melyek az arsennek ilyen gondolatszerű parányiságát is megérik és tőle mindannyiszor rosszul lesznek, valahányszor olyan üvegből isznak, mely söréttel volt mosva. Ha tehát a sörétet mint üveg tisztítót egyáltalán mellőzni akarjuk, legjobb helyette tiszta futóhomokot venni s hozzá oly tisztítókefét használni, mely egy kis lendkerékkel gyorsan forgatható s egy csavar segélyével a mosókádhoz erősíthető s mely a Fromm A.-féle üzletben (Budapest) gyári áron kapható. A maroknyi homokkal és némi vízzel félig töltött üveget a kefe elé, a neki megfelelő helyre fektetjük s a kefét benne fogaskerek segélyével addig forgatjuk, míg a szenny egészen le lesz benne tisztogatva. Az így tisztogatott palaczkokat azután a homoktól jól ki kell öbligetni. A tisztogatás ilyen kis kefekészülékkel még gyorsabban megy, mint a söréttel. (Sz. b. g. I.)

Eke- és szántás verseny Csik-Szeredában.

A csikmegyei gazdasági egyesület október hó 25-én eke- és szántás-versenyt rendezett a gazd. népiskola birtokán. A verseny várakozáson alul maradt, a mennyiben több bejelentő, tekintve a szállítási nehézségeket — a vasuti állomástól két napig tengelyen kell szállítani — a versenyre nem jelentkezett. A legnagyobb tetszést nyertek Simonffy István kolozsvári gépgyáros egyes kerülő-ekéi, melyek a csiki viszonyoknak legmegfelelőbbnek találtattak; a váltó-ekék közül Riemer Ede gépgyáros és Biró Ábrahám ekéi váltak be leginkább. A verseny 10 órakor vette kezdetét. A jury 3 csoportra osztva $\frac{1}{2}$ 5 órakor fejezte be működését, mely a következőkben nyer kifejezést: Kerülő egyes ekékkel az első díjat 5 darab aranyat nyert Simonffy István kolozsvári gépgyáros, második díjat 2 drb aranyat Lántzki Sándor szentkeresztbányai gépgyáros, harmadik díjat egy drb aranyat Kis Tamás csik-jenőfalvi kovácsmester. Dícsérő oklevelet nyertek: Tóth István sepsiszentgyörgyi lakatosmester és Biró Ábrahám csik-mindszenti kovácsmester. Váltó-ekékkel az első díjat 5 drb aranyat nyerte Riemer Ede sz.-udvarhegyi gépraktáros, pléh kormányú „Miskolczi“ ekével, második díjat 2 drb aranyat Biró Ábrahám csik-mindszenti kovácsmester, harmadik díjat 1 darab aranyat Lántzki Sándor 14-es számú ekével; dícsérő oklevelet nyert: Kis Tamás és Riemer Ede „Szakács“-féle ekéje. A szántás-

versenyben első díjat nyerte T. Nagy Imre bérese 10 frtot, második díjat Szekeres Péter csik-jenőfalvi földmives 5 frtot, harmadik díjat: Albert Bénéám csik-szentkirályi birtokos; díjat nyert továbbá a gazdasági népiskola bérese Szabó István a szántásban felmutatott ügyességeért: 5 frtot. A gép és eszköz kiállításban dícsérő oklevelet nyert Riemer Ede szecskavágójával és Heid-féle trieurrel, továbbá Ganz és társa budapesti cég Kastner-féle réti moha boronával.

Adók könyve

ezim alatt Dobos János, m. kir. pénzügyi fogalmazó Székes-Fehérvárt egy 80 lapra terjedő füzetet szerkesztett, melynek czéljáról az előszóban a következőket mondja:

„Azon általános panasz közepette, hogy: „Sok az adó“, jó szolgálatot véltem tenni az adófizető közönségnek egy oly könyv megírásával, melyben mindenki megtalálhassa azon alapelveket, melyek szerint a sokféle adó, díj, illeték satb. kirovatik. Szükséges és jó tudni az e könyvben lévő elveket, mert a ki azokat nem tudja és fel nem használja, annak nem csak hogy sok az adója, de még több is lehet, mint a mennyi tőle járna, s mert nem tudván a dolgon segíteni, vagy fizeti a soknál is több adót, vagy azt, a mit adójából felszólalás folytán elengednek, elfizeti utiköltségre, folyamodásokra, felebbezésekre, s a mellett sok időt is veszít a járás-keléssel, pedig azt mind kikerülheti, ki az „adók könyvét“ birni fogja.“ —

A munka röviden és érthetően tárgyalja a szükséges tudnivalókat és kellő figyelembevétel mellett csakugyan sok költségtől és kellemetlenségtől mentheti meg az olvasót, kivált most a midőn a 3 éves adókiadás küszöbén állunk. Az „Adók könyve“ csinos kiállításban Székes-Fehérvárt Klökner Péternél (Klökner Ede) jelent meg, ára 80 krajczár. —

Naptári irodalom.

Borászati naptár 1887-re szerkeszti Dr. Nyári Ferencz. XIV. évfolyam, ára 80 kr.

A szokásos naptári részt, több táblázatot és szabályzatot az elmaradhatatlan „jövendölés“ és a havi teendők vázlata követi. A természettudományi szak igen érdekes cikket hoz a világgosszág és világitásról; a szőlészet és borászatnak azonban alig jut ezuttal 10—12 oldal; a kertészeti rész pedig egy még ennél is kisebb téren — a méhtenyésztést tárgyalja! Ugy tetszik nekünk, hogy a korábbi évfolyamok tartalmasabbak voltak. . . .

Falusi gazda naptára 1887-re, szerkeszti Szponzon Pál, XXIII. évfolyam, ára 80 kr.

Rövid, népszerű cikkek a mezei gazdálkodás minden ágazatából, itt ott ábrákkal ellátva, sok tanúságot szolgáltatnak a szerényebb igényű olvasónak. A havi teendők emlékeztetője a legfontosabb munkákról szólván röviden és szakértően, ez által a rendszeres egymásutánhoz szoktatja a nem igen kombináló kisebb gazdát.

Mindkét naptár az országos vásárok részletes jegyzékét adja s a Franklin társulat által szokott csinnal van kiállítva.

Gazdák zsebnaptára 1887-re, szerkeszti Ordódi Lajos, az orsz. gazd. egyeslet főtitkára. XV. évfolyam.

E kedvelt naptár a gazdasági havi teendők elősorolása

után számos átnézeti táblázatot közöl az állattenyésztés, növénytermelés, gazdasági üzlet stb. köréből, végre sok oly hasznos tudnivalót, melyre a gazdának szüksége van. Hogy mily kimerítően foglalkozik naptárunk mindezekkel, kitűnik abból is hogy 186 lapot vesznek az elősoroltak igénybe. A gazdasági üzleti jegyzetek számára 45 lapon rovatos kimutatások állanak rendelkezésre, azonkívül van a naponkénti használatra szolgáló „Jegyzéknapló“ hol egy egész oldal két-két napnak van szánva. Midőn örömmel konstatáljuk a naptár tartalmasságát, egyzersmint megjegyezzük, hogy vaskossága a ne továbbat érte el, melyen túl megszűnik kényelmes zsebnaptár lenni. A csinos kiállítás Légrádi testvérek budapesti kiadó cégét dícséri, ára 1 frt 60 kr.

A kolozs-monostori intézet szüretje.

A kolozs-monostori m. kir. gazdaságtanintézet ifjusága, oct. 18-án rándult ki, az intézet „hőjai“ szőlőjébe, a szüretre.

De bizony nem volt mit szüretelni, leszüretelte azt már a májusi fagy és az augusztusi szárazság; a mi volt, az csak a kacsokon termett és hol más években az 1158 ööl területnyi tiszta termőföldről 30—50 veder bor nyeretett, most még kísérletezésre és vizsgálatra sem jutott minden szőlőfajból, pedig az intézeti szőlő 7 fajjal van beültetve, s ezenkívül bir még egy táblán 39 féle csemege-szőlőfajjal és mindezekből vizsgálatra csak a rizling és barát szőlőből jutott, ezenkívül még Heigel József tanár úr által ajándékozott „kömáli“ vegyes fajok.

A vizsgálat eredményét, az alábbi kimutatás tünteti fel, összehasonlítva a múlt évi termés mustjának cukor és savtartalmával:

Sorszám	A szőlő faja	1885.		1886.		Jegyzet
		Czukur %	Sav %	Czukur %	Sav %	
1	Barát	18.0	0.8	18.5	1.0	1886-ban nem termett
2	Piros burgundi	18.5	0.92	—	—	
3	Fehér „	17.5	0.91	—	—	
4	Oportó	15.2	0.75	—	—	
5	Tramini	19.7	0.82	—	—	
6	Rajnai rizling	18.0	0.96	18.0	1.15	nem termett idegen
7	Vegyes asztali	18.5	1.03	—	—	
8	Kömáli	17.5	—	18.5	0.7	

Ezen eredményekből láthatjuk, hogy szüretünk, nagyon rosszul ütött ki; sem mennyisége sem minősége nem felel meg a várakozásnak.

Kolozs-Monostor

Mandeville Frigyes,

III. éves gazdász.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

ELADÓ TINÓK.

A fogarasi kir. állami ménésbirtokon
90 drb. negyedfü (3 1/4 éves)
és 120 drb. harmadfü (2 1/4 éves)
tinó eladó.

Venni szándékozók akár személyesen, akár levélben a ménésbirtok igazgatóságánál Fogarason (Erdély) jelentkezhettek.

Vasuton érkező vevők a homorodi állomáson szállnak ki, honnan az igazgatóságnál előlegesen bejelentendő napon uradalmi fogaton szállítatnak a tinók tartozkodási helyére, hol azok megsemmelhetők, s esetleg a vétel végérvényesíthető.

FOGARASI M. K. ÁLLAD.
MÉNÉS URADALOM IGAZGATÓSÁGA.

17.

(6—6)

ELADÓ MÖLLTHALI BIKÁK.

A fogarasi kir. ménésuradalom möllthali tenyésztéséből eredő 8 darab televér möllthali 1 1/2 éves már tenészképes bika,

becsáron eladó.

Venni szándékozók akár személyesen, akár levél útján léphetnek alulírt igazgatósággal alkuba és az eladó állatokat Fogarason bármikor megsemmelhetik.

FOGARASI M. K. ÁLLAD.
18. (2—4) MÉNESURADALOM IGAZGATÓSÁGA.

A

magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, üllői-út köztelek 25. szám alatt.

Krocsák G. Emil,

(21—24.)

(1.)

e. ügyvezető.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús	
helye	napja								széna	szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	október	28	metermázsa	870	—	650	800	620	620	—	—	—	—
Brassó	október	29	hektoliter	540	310	300	300	170	360	190	160	240	36
Deés	október	26	"	580	440	420	—	280	460	680	360	320	26
Fogarás	október	29	"	500	400	280	—	180	450	250	150	210	28
Gyula-Fehérvár	október	30	"	610	475	390	—	200	310	250	200	260	36
Kézdi-Vásárhely	október	22	"	520	—	300	240	150	420	250	80	230	20
Kolozsvár	október	28	metermázsa	760	—	530	—	440	410	400	220	300	38
Maros-Vásárhely*	október	28	metermázsa	650	420	490	440	385	390	230	180	290	38
Nagy-Szeben	október	29	hektoliter	500	380	360	370	190	370	150	100	275	28—36
Nagy-Várad	október	26	"	565	435	365	326	210	330	350	140	350	44
Sepsi-Szent-György	október	25	"	510	480	290	230	170	300	300	125	125	24
Szász-Régen	október	28	"	500	425	325	250	160	325	300	200	260	28
Torda	október	23	"	535	350	350	300	160	250	300	30	250	24